

رئیسری حهوتهم – وانهی (۳۲)

نویژ	۱
------	---

رابعری کۆمهلهکه : نویژ بکهو کۆمهلهکهت وئهم پروگرامی راهینانه تهرخان بکه بو بونیادنانی کلئیسای مهسیح .

بهشداریکردن (۲۰ خولهک) تیتوس	۲
------------------------------	---

به نۆره بهشدارى بکهن و پیراوی تاییهتی خهلوهتی رۆحیتان بخویننهوه ئهوهی فیزی بوون له خهلوهت و تیرامانهکانتان لهو بهشه دیاریکراوهی کتیبی پیروز (تیتوس ۱ - ۳).
گویی بگرن لهو کهسهی بهشدارى دهکات ، بهشیوهیهک مامهلهی لهگهل بکهن ههست بکات ئهوهی دهیلئ جیی بایهخی ئیویه ، پیشوازی لئیکهن . مشتومری لهگهل مهکهن لهو بابتههی بهشدارى پیدهکات .
تیبینهکانتان بنوسنهوه .

لهبرکردن (۵ خولهک) یوحنا ۱۲ : ۳	۳
---------------------------------	---

دوو بهدوو پیداجوونهوه بکهن : یوحنا ۱۲ : ۳۲ .

فیرکردن (۸۵ خولهک) یوحنا ۱۴ : ۱ - ۳۱	۴
--------------------------------------	---

پیشهکی : بهشهکانی یوحنا ۱۴ - ۱۷ باس له گفتوگوی عیسا و نویژکردنی له شیوی خوداوهند دهکات .
وه یوحنا ۱۴ عیسا دلنهوایی قوتابیهکانی دهکات ، وه بهلئینی پیدان به ناردنی رۆحی پیروز به بهردهوامی و کردنی ئهو کارانهی مهزنتر لهوهی خوی که کردوونی.

ههنگای ۱ : بخویننهوه . وشهکهی خودا
پیکهوه یوحنا ۱۴ : ۱ - ۱۳ دهخویننهوه .
به نۆره ههر کهسی ئایهتیک بخویننهوه تا ههموو ئایهتهکان به تهوای دهخویننهوه .

ههنگاوی ۲: ئاشکرای بکه. تییینهکان

بیرکهوه . ئەو راستیه کامهیه بێت وایه گرنکه بهلاتهوه سهبارهت به خۆت لهم ئایهتانهدا ؟ یان له کۆی گشتی ئەم ئایهتانه کام راستیه چوه ناو هۆش و دلتهوه ؟

بنوسه . یهک یان دوو راستی ئاشکرا بکه که تیگهیشتووی لئی . بیریان لێبکهوه و بیرۆکهکانت بنوسه له پهراوهکهتدا .

بهشداری بکه. (دواي ئەوهی ئەندامان کاتیک بهسهردهبن له بیرکردنهوه نووسینهوه ، به نۆره بیرۆکهکانتان بهشداری پێبکهن).

ههريهکیکمان بهشداری دهکهن لهو شتانهی که ئاشکرا کران له لایهن ئەندامانهوه .

(لهیادت بێت لهههه کۆمهلهیهکی بچوکدا ، ئەندامانی کۆمهلهکه به شیوهیهکی جیاواز بهشداری دهکهن).

یۆحهنا ۱۴ : ۱ - 4

ئاشکراکردنی ۱: ئەو هۆکارهی وا دهکات باوهردارانی مهسیح هههمیشهو به بهردهوامی متمانهیان به خودا بێت .

عیسا فهرموی : " نیگهران مهبن . پشت به خودا بیهستن ، پشت به منیش بیهستن . مالی باوکم ژووری زۆری لێیه ، ئەگەر ئاوا نهبووایه پیم دهگوتن . من دهچم تاکو شوینتان بۆ ئاماده بکهم . جا که رویشتم و شوینم بۆ ئامادهکردن ، دیمهوه و دهتانبهه لای خۆم ، تاکو ئیوهش لهو شوینه بن که من لێی دهبم . ئیوهش ریگای ئەو شوینه دهزانن که بۆی دهچم . " نیگهران مهبن واته بهردهوام متمانهتان به خودا بێت ، دلی قوتابیهکان پر بوو له جۆرهها سۆز ، ئەوان پێشتر دلتهنگ بوون بهوهی مهسیح بهجیان دههیلی ، وه ههستیان به شهرمزاری کرد چونکه لهنیو خۆیاندا دهجنگان لهسهه ئهوهی کامیان مهزنتره ئیدی زۆر سهرگهردان و پهڕیشان بوون بهتایبهتی بههوی پێشبینیهکی عیساوه که یهکیکیان ناپاکی لهگهڵدا دهکات و دهیادت به دهستهوه وه یهکیکیان نکۆلی لێدهکات و وازی لێدههینیت ئیدی جیگیرو چهسپاو نهبوون و زۆر بیریان دهکردهوه هاوکات مهسیحیان خۆش دهویست و ئەوان بههيوای ئەوه بوون بارودۆخهکان بگۆری بهشیوهیهکی دیکه ، باوهرکهیان کهوته ژیر تاقیکردنهوهوه ، بۆیه عیسا پێی وتن بهردهوام بن له متمانه و باوهریان وه دهتوانن بهردهوام بن لهو باوهرو نهڕیتیهیان چونکه مهسیح یهکسانه به خودای باوک وه دهیانبات لهگهڵ خۆیدا بۆ ئەو شوینهی که خۆی لێ دهبیت ئاسمانی نوێ و زهوی نوێ.

یۆحهنا ۱۴ : ۵ - 6

ئاشکراکردنی ۲: ئەو هۆکارهی وا دهکات عیسا ریگهو راستی و ژیان بێت .

عیسا له ئایهتی ٦ دا فەرموی : " منم ریگا و راستی و ژیان. کەس نایهتە لای باوک له ریگهی منەوه نەبیت ."

أ. عیسا ریگایه .

عیسا تەنها ریگای باوک پیشان نادات ، بەلکو خۆی تەنها ریگایه بەرەو خودا . عیساى مەسیح خۆی خودایه . وه له سروشتە خوداییه کەیدا یەكسانه به خودا ، چونکه ئەو پێناسه دەکری بەهەر یەك له خەسلەتەکانی خودا به رههائی . بۆ نمونه عیسا تەنها خۆشەویستی نەبوو یان خۆشەویستی پەیرەو بکات بەلکو ئەو خۆی خودی خۆشەویستی بوو . هەر وهها بیتاوان و بیگوناھ بوو به تەواوتی . بۆیه ئەو بۆخۆی خودی ریگا راستی و ژیانە نەك هۆکارێك بیت .

ب. عیسا راستیه .

عیسا بۆخۆی بەر جەستەیه به راستی ، ئەو بەرزترین راستیه و پڕو تەواوه و کۆتایی یه لەبەر امبەر سێبەری پەیمانی کۆندا ، ئەوهی وینەى دەدایهوه (کۆلوسی ٢ : ١٧) ئەو پلانی خودای راگەیاند بۆ رهگەزی مرقایەتی (کۆلوسی ١ : ١٥ ؛ ٢ : ٩) ، وه هەر کەسێك ئەو بناسی خودای باوک دەناسی (یوحنا ١٤ : ٧) . عیساى مەسیح ئەو راستیهیه بەرامبەر به درۆ (ساختەو ناراستی) . ئەو رقی له درۆیهو جەنگی بەرامبەر دەکات . هەر کەسێك باوەر بهینی به عیساى مەسیح باشتر و زیاتر بەدییهنەر و رزگارکار دەناسی تا بەتەواوی دەناسی . هەر کەسێك راستی بناسی ئەو بههیزو کاریگەر دەبیت لەسەری ، وه راستی نازادی دەکات و پیرۆزی دەکات به تەواوی (یوحنا ٨ : ٣٢ ؛ ١٦ : ١٣ ؛ ١٧ : ١٧) .

ج. عیسا ژیانە .

واتای عیسا ژیانە ئەوهیه هەموو خەسلەتە شکۆدار مەکانی خودای تیا دا بەر جەستەیه (یوحنا ١ : ٤) . چونکه عیساى مەسیح خودی ژیانە ، ئەو سەرچاوهی ژیانى باوەردارانە (یوحنا ١ : ٤ ؛ ٣ : ١٦) . بهو پێیهی ئەو روناکی ژیانە ، خەسلەتی خودا دەر دەخات . به پێیهی وشەى خودایه ، خواستی خودا دەر دەخات بۆ باوەرداران تاكو هەموان چیژ وەرگرن له بەشداریان لەگەڵ خودای باوک (یوحنا ٨ : ١٢ ؛ ٦ : ٦٨) . ئەو هاته جیهان تاكو باوەرداران ژیانکی باشترین هەبیت (یوحنا ١٠ : ١٠) . وه عیسا بۆخۆی ژیانە ، بەرامبەر به مردن . ئەو مردنی رۆحی و مردنی جەستەیهی و مردنی هەتاهەتایی و لەناوچوونی بەزاند . وه هەر کەسێك باوەر به عیساى مەسیح بهینی ژیانى هەتاهەتایی دەبیت ، وه له مردنی جەستەیهی هەلیدەستینیتەوه ، وه دۆزەخ و ئازاری دۆزەخ نابینیت ! ژیان له مەسیحدايه ، باوەردار دەگۆری و نوێ دەکاتەوه و دەیکات به میراتگری خۆی له ئاسمانی نوێ و زهوی نوێ . وهك چۆن مردن واتە جیابوونەوه له خود ، ژیان واتە بەشداریکردن لەگەڵ خودا ! عیساى مەسیح رزگارم بکه له گوناھەکانم و ئازادیم بەدەرئ بێم بولات و له ئامادەبوونت و هاوبەشیکردنه مەزنەکەتدا بم لەگەڵ خودا که هیچ سنورێکی نیه .

هەنگاوی ٣ : پرسیار بکه . روناکردنەوه

بیربکهوه : حمز دهکەى کام پرسیاره بخهیته روو بۆ کۆمهلهکه لهبارەى ئەم بەشەى کتیبى پیرۆز؟ باشتره هەول بەدین هەموو ئەو راستیانەى راگەینراون له یۆحەنا ١٤ : ١ - ١٣ تی بگەین ، وه ئەو شتانەى تا ئیستا لێى تینهگەیشتووین پرسیارى لهبار موه بگەین.

بنوسه : وریا به له شیوازی پرسیارهکەت هەول بده روون بیت ، دواتر پرسیارهکەت له پەر او هکەتدا بنوسهوه.

بەشداری بکه : (دواى ئەوهى ئەندامان کاتیک بەسەردەبەن له بیرکردنەوهو نوسینەوه ، یهکهمجار داوا له هەر یهکیکیان بکه پرسیارهکانیان بخەنه روو).

گفتوگۆ بکه : (دواى ئەوه ، هەندى پرسیار هەلبژیره وه هەول بده له ریگەى گفتوگۆکردنەوه به یهکسانی لهگەل کۆمهلهکەتدا وهلامى بدهوه).

(ئەمانەى خوار هوش نمونەن بۆ هەندى پرسیار رەنگه ئەندامانى کۆمهلهکه بیخەنه روو ، وه هەندى تیبینی بەسودن بۆ بەر یوهبردنى گفتوگۆکردن سەبارەت به پرسیارهکان).

یۆحەنا ١٤ : ٧ - ٩

پرسیارى ١ : واتای چى یه خودا بناسین به راستى ؟

تیبینیەکان :

عیسا له یۆحەنا ١٤ : ٧ - ٩ دەفەر موی : " ئەگەر ئیوه منتان بناسیایه ، باوکمیشان دەناسی. له ئیستاوه دەیناسن و بینیتانە . " عیسا زۆر بەروونی باسى خۆى دەکرد بهلام قوتابیهکان نهیاندهزانی ئەو تەنها ریگاکهیه ئەوهى دهگاتە خودا . تەواوی بەشکه ناماژیه بۆ راگەیاندى رزگارى خودا به بی عیسای مەسیح مهحاله چونکه راگەیاندى کوتایى و هەمیشەى پلانى خودا بۆ رزگارى تەنها له عیسای مەسیحدايه (بڕوانه عیبرانیەکان ١ : ١ - ٢) ! ناسینی خودا واته دەستکەوتنى ناسینی رۆحى و بینینی رۆحى خودایى ، واته دەستکەوتنى مافى چوونه بەردەم خودای باوک له ریگەى عیسای مەسیح . ئەمەش واته نازادبوون و پیرۆزبوون له ریگەى عیسای مەسیح . ئەمەش واته چیژ وەرگرتنى قول لهگەل خودای باوک له ریگەى عیسای مەسیح .

یۆحەنا ١٤ : ١٢

پرسیارى ٢ : ئەو کاره مەزنه کامهیه باوهرداران دهیکەن ؟

تیبینیہکان :

عیسا له یوحنا ۱۴ : ۱۲ دا بهائین دمدات به قوتابیهکانی و دھفر موی : " راستی راستیتان پی دهلیم: نهوهی باوهرم پی بهینیت، نهو کارانه دهکات که من دهیکم، لهمانهش گهورهتر دهکات، چونکه بولای باوک دهچم." ریزلینانی گهوره بولای قوتابیهکان نهوه بوو که عیسا بروات بولای باوک بولای ناسمان، چونکه نهوه کاریهگری زیاتری دهیتت! ئیدی دمتوانن نهو کارانه بکن که عیسا دهیکرد، واته پهرجوهکان له بواری جهسته. ههروهها دمتوانن کاری مهزنتر بکن واته پهرجوی جیهانی رۆحی! به پیی یوحنا ۵: ۲۰-۲۴ کارهکانی عیسی مسیح بریتی بوون زیاتر له پهرجوو له بواری جهستهیی و هکو چاککردنهوهی نهخوش و زیندوو کردنهوهی مردوو، نهو پهرجوانهش به شیوهیهکی گشتی له نیو جولهکدا نهجامدرا، کاری مهزنتر که قوتابیهکان دهیکمن خاوهنی نهو سروشته فراوان و کاریهگریه که زور مهزنتره. نهو کاره مهزنانهش که قوتابیهکان دهیکمن به شیوهیهکی تایبته هیئانی نهتهوه بتپهرستهکانه بولای باوهر له ههموو جیهاندا! عیسا بهم وشانهی بیری له کارهکانی دهکردهوه له ریگهی قوتابیهکانیهوه له جیهان. نهمهش له یوحنا ۱۲: ۲۳-۳۲ دهبینیهوه کاتی فرموی ههموو خهلیکی بولای خوی رادهکیشی، ههروهها له یوحنا ۱۷: ۲۰ کاتی فرموی نوێژ دهکات له پیناوی ههموو خهلیکی نهوانهی باوهر دههینن له ریگهی قوتابیهکانهوه. بهلام ناکرئ نهو کاره مهزنانه نهجام بدرئ تا دواي مردنی عیسی مسیح و ههستانهوهی و پرزانی رۆحی مسیح بهسهر قوتابیهکاندا.

یوحنا ۱۴ : ۱۳-۱۴

پرسیاری ۳: نایا دهکرئ باوهرداران ههرحیهکیان ویست داوای بکن له نوێژدا؟

تیبینیہکان .

نوێژ و کاری مهزن له کرداری نیردراوان. عیسا له یوحنا ۱۴ : ۱۳ بهائینی دا به قوتابیهکانی و فرموی : " ههرحیهک به ناوی منهوه داوا بکن دهیکم... " ناکرئ له دهرهوهی نایهتهکه بروانین چونکه دهبیته خراب بیرکردنهوه له داواکاریه جیاوازهکان که بریتین له خوویستی. نهو نایهته نامازه بولای کاره مهزنهکانی باسکراو له نایهتی ۱۲ دهکات. کاره مهزنهکانی نامازه پیکراویش له نایهتی ۱۲ دا پپویستی به نوێژی قوتابیهکانه. وه له کرداری نیردراوان کارهکانی جهستهوه کارهکانی جیهانی رۆحی گریدرابوون به نوێژوه، بولای نمونه نهو نوێژانه له کردار ۴ : ۲۴ نوسراون ههروهها له کردار ۶ : ۴ بولای بلامکردنهوهی وشهیی خودا.

وه نوێژی پهرتروس له کردار ۱۰ : ۲، ۹ بوه هوی باوهرهینانی کۆمهلی له خهلیکی یهکهمی نهتهوهکان. وه نوێژی باسکراو له کردار ۱۲ : ۵، ۱۲ بوه هوی نازادکردنی پهرتروس له زیندان!

نوێژ بهناوی عیسی مسیح. نهو نوێژانهی که عیسی مسیح وهلامی دمداتهوه دهیتت بهناوی عیسی مسیحوه بیت. واته نوێژ " بهناوی عیسا" نهو نوێژهیه لهسهر بنهمای کاری رزگاری تهواوهتی لهپیناوی باوهرداران، واته نوێژ بهپیی خواست و دمهسهلاته تهواوتهیهکهی. دهبیت باوهرداران بهردوام بهو شیوهیه نوێژ بکن " بهلام نهک به خواستی من، بهلکو به خواستی خوت بیت." (لوقا ۲۲ : ۴۲).

هەندى جار وەلامى مەسىح بۆ نويز "بەلى: دەبىت وە هەندى جار "نەخىر" دەبىت ، وە هەندى جار يش "چاوەر وانە" ! باوەردارى مەسىح كە نويز دەكات بەو شىوھىە دەتوانى دلتيا بىت و متمانەى هەبىت كە هەرچى رووبدات لە دواییدا ئەوە خواستى خودايە بە تەواوتى !

يۆحەنا ۱۴ : ۱۶

پرسىارى ۴ : بۆچى رۆحى پىروۆز بە "يارمەتيدەرىكى دىكە" ناودەبرى؟

تېبىنەگان .

وشەى رەسەنى يۆنانى وەرگىردراو بۆ " يارمەتيدەر " پاراڪلىتوس . ئەم وشەىە هېچ خاموشى و بى جولەيەك لە خو ناگرى و واتە هەميشى چالاكە وەك بلى رۆحى پىروۆز كەسايەتەكەو بانگ دەكرى بۆ يارمەتيدانمان و بەس وەكو پاريزەو راويزكار ، ئەومش ئەو واتايەكە هەندى جار لى تى گەيشتون . هەر وەها بەو واتايە نايەت كە لە ئەيوب ۱۶ : ۲ دا هاتو چونكە ئەم وشەىە هەنگرى واتاي ئەرپنى پر لە ژيان و كارو چالاكە : تارمەتيدەر يان نيوەندگىر يان نوينەر وەك هەندى جار لە كتيب و دەستنوسە يۆنانىەكانى دىكەدا دەبينرين .

عيساي مەسىح نوينەرى باوەردارانە لەلای خودای باوك لە ئاسمان ، (لەيۆنانيدا پاراڪلىتوس)
(عيبيرانىەكان ۹ : ۲۴)!

وە رۆحى پىروۆز نوينەرى عيساي مەسىحە لەگەل باوەرداران لەسەر زەوى (پاراڪلىتوس) (يۆحەنا ۱۶ : ۱۳ - ۱۵) . رۆحى پىروۆز نيوەندگىرە لە نيوان مەسىح و باوەرداران وە زور بە چالاكى كار دەكات بۆ شروڤەى وشەكان و فيركردنەكانى عيسا بۆ باوەرداران لەسەر زەوى (يۆحەنا ۱۴ : ۲۶ ؛ ۱۵ : ۲۶ ؛ ۱۶ : ۱۴) . وە رۆحى پىروۆز كارە رزگار يەكانى عيساي مەسىح تەواو دەكات لە ژيانى خەلكيدا لەسەر زەوى .

ئيدى بەم شىوھىە ، رۆحى پىروۆز نوينەرە بەلام مەسىح نىە بەلكو نوينەرىكى دىكەىە . رۆحى پىروۆز نوينەرە يان نيوەندگىر يكى دىكەىە ، وەك ئاماژەىە بۆ جياوازى لە عيساي مەسىح ، بەلام لە سروشتى خوداييدا هەر يەكن لەگەل خودای باوك و خودای كور ، جەوھەرو ناوەرۆكيان يەكە . رۆحى پىروۆز هەموو شتىكە بۆ ئيمە لەسەر زەوى هەر وەك بلى مەسىح تا ئىستا لەسەر زەوىە !

يۆحەنا ۱۴ : ۲۵ - ۲۶

پرسىارى ۵ : جياوازى چىە لە نيوان فيركردنەكانى عيساو فيركردنەكانى رۆحى پىروۆز ؟

تېبىنەگان .

عيسا فەرموى : " ئەمانەم پى گوتن كە هىشتا لەلاتانم . بەلام يارمەتيدەرەكە ، رۆحى پىروۆز ، ئەوى باوك بە ناوى منەو دەبينرين ، ئەو هەموو شتىكتان فيردەكات و هەموو ئەو شتانەى پىم گوتون بىرتان دەخاتەو . " عيسا لەم دوو نايەتەدا جياوازى دەكات لە نيوان فيركردنەكانى خوى لە خزمەتەكەى لەسەر زەوى وە فيركردنەكانى رۆحى پىروۆز كاتى لە ئاسمان دەبىت لە شكۆمەنديە مەزنەكەى ! كاتى عيسا لەگەل قوتابىەكانى بوو لەسەر زەوى ، زور شتى فيركردن . وە چوار ئىنجىلەكە پرن لە فيركردنەكانى عيسا تا ئەو كاتەى لەسەر زەوى بوو .

بهلام زوربهی روداوه گرنهگان هیشتا پروینهدابوو . دواتر ههلهدستیتتهوهو بهرزدهبیتتهوه بو ئاسمان و دادنهشیت لهسهه تهختهکهی له ئاسمان ! وه عیسا فهرموی دواى بهجیهیشتنی جهستهی زمینهی ئهه زور کاری پروونتر دهکات له ریگهه هاتنی رۆحی پیروزهوه . وه عیسا بهلینی دا که رۆحی پیروز هههوهو ئهه شتانهی گرنهگان بو رزگاری قوتابیهکانی فیڕ دهکات وه ئهه کیان وهکو شایهتی بو مهسیح ههروههه . وه بهلینی دا رۆحی پیروز هههوهو ئهوانهه پیڕاگهیاندوون ئهه کاتهه لهسهه زهوی بو بهبیریان بهیئتهوه . عیسا مهسیح بهردهوام دهبیت له تهواوکردنی ئهه که پیشینهکهه له ریگهه فیڕکردنهکانی رۆحی پیروزهوه . وه نامهکانی نیردراوان پرن له ایڕکردنهکانی عیسا له ریگهه رۆحی پیروزهوه دواى بهرزبونهوهی بو ئاسمان .

أ. رۆحی پیروز بههههوهو راستیهك ئهوانهه مهسیح دوا لهبارهیهوه ئهه کاتهه لهسهه زهوی بوو هههوهی دههینیتهوه یاد .

بوچی رۆحی پیروز ئهه راستیه کۆنانه دههینیتهوه یاد ؟ چونکه مهسیح له ریگهه رۆحی پیروزهوه قووترین راستی دههات به قوتابیهکانی لهوهی فیڕی کردن لهسهه زهوی ، ئهه راستیانههش زوربهیان نههوسران کاتی گوئیستی بوون (بروانه یوحنا ۲: ۲۲؛ ۱۲: ۱۶) . بویه ، پۆلسی نیردراو دواتر له ۱ کۆرنسۆس ۲: ۱۳ دا دهلایت : " ئهوهی باسی دهکهین له دانایی مرۆقهه نههاتوهه ، بهکو له فیڕکردنی رۆحهه هاتوهه ، بهه شیویهه فیڕکردنی رۆحی بو کهسانی رۆحانی لیکدهدریتهوه ."

ب. رۆحی پیروز راستی نوئ فیڕی قوتابیهگان دهکات .

بوچی راستی نوئ فیڕ دهکات ؟ چونکه له نیوان بهلینی عیساو رزانی رۆحی پیروز بهسهردا و هاتنه دی ئهه بهلینه ، پروداوی زور گرنهگان پرویدا : له خاچدانی مهسیح و ههستانهوهی و بهرزبونهوهی و دانیهشتنی له ئاسمان و رزانی رۆحی . هههوهو ئهه پروداوانه پیویستی به شروقهه راقه هههوهو بۆئهوهی خهکی جیهان بتوانن لئی تییگهه و ئامانجی ئهه پروداوانه بزائن ، وه بهتایهتی ئامانج له مردنی مهسیح و ههستانهوهی .

ج. قوتابیهگان پیویستیان به رۆحی پیروز بوو .

نیردراوان پیویستیان به رۆحی پیروز بوو ، چونکه دهبنه شایهت بو مهسیح . وه نیردراوان شایهتی فهرمین لهسهه مردنی و ههستانهوهی و فیڕکردنهکانی . وه دهبنه کههستهه ئهه بو چاندنی کلنسا له نیو جولهکهه سامیری و نهتههکاندا . وه دهبنه کههستهه ئهه له نوسینهوهی بهشهکانی پهیمانی نویدا ، وه دهبنه راقهکاری فهرمی و دهسهلاتدار بو فیڕکردنهکانی عیساو توماری راپورتی بیروباوهری مهسیحیهت .

د. باوهردارانی نههرو پیویستیان به رۆحی پیروزه .

رۆحی پیروز خوی باوهرداران فیڕ دهکات بۆئهوهی تییگهه له کتییی پیروز و بهبیریان دههینیتهوه له ژبانی رۆژانهیادا لهوهی عیسا چی لنیان دهویت و دهبیت چۆن بن و چی بن و چی بکهن . رۆحی پیروز خوی خوشهویستی و دانایی و ئازیهتی و هیژ دههات به باوهرداران بۆئهوهی ببنه شایهت بو عیسا مهسیح لهسهه زهوی (مهتا ۱۰: ۱۹ - ۲۰؛ تیمۆسۆس ۱: ۷) .

پرسپاری ۶: وشه‌ی "ناشتی" واتای چیه؟

تیبینییه‌کان .

وشه‌ی ناشتی دوو واتای نوازهی هیه له کتیبی پیروژدا .

له پرووی نهرینیوه "ناشتی" واته نهمانی مملانی و کیشه‌ی دهره‌کی و جهنگ و نهمانی هه‌لچوونی نیوخیی و تورهی و ترس و هه‌ستکردن به ته‌نگزهی و مملانی ره‌وشتییه‌کان ، تاد .

وه له پرووی نهرینیوه "ناشتی" واته چاکسازی و چاککردنوه‌ی نه‌وانه‌ی هه‌له‌و که‌موکوری و شورهی تیدا بوه . ناشتی واته چاککردنوه‌ی په‌یوه‌ندیه تیکشکاو‌ه‌کان ، وه گهرانه‌ی ئامانجه فهراموشکراوه‌کان له ژینادا ، وه چاککردنوه‌ی هه‌سته برینداره‌کان ، وه چه‌سپاندنی هه‌موو نه‌وانه‌ی خودا به پیویست و گرنگی دهرانی له ژینای باومرداراندا .

پرسپاری ۷: به چی واتایه‌ک باوک مه‌زنتره له عیسا؟

تیبینییه‌کان .

عیسا فهرموی : "گویتان لیبوو پیم گوتن: دهرۆم و دیمه‌وه لاتان. ئەگەر منتان خوشبوئ، دلشاد ده‌بن که ده‌چه لای باوک، چونکه باوک له من مه‌زنتره. ئەوه‌تا نیستا پیش روودانی پیم گوتن، تاکو کاتیک روویدا باومر به‌نین." "

أ. دوو سروشتی عیسا‌ی مه‌سیح له نیجیلی یۆحنادا .

سروشتی مرۆفانه‌ی عیسا‌ی مه‌سیح : چونکه یۆحنا ۱۴ : ۲۸ زورجار راقه‌ ده‌کریت به‌شیوه‌یه‌کی جیا له به‌شه‌کانی دیکه‌ی کتیبی پیروژ ، ئەمه‌ش ده‌بیته‌ هو‌ی نه‌وه‌ی هه‌ندی خه‌لکی پینان و ابیت که عیسا خودا نیه‌و یه‌کسان نیه‌ به‌ خودای تواندار . به‌لام ئەم دهرنه‌جامه هه‌له‌یه .

کاتی راقه‌ی ئەم نایه‌ته‌ ده‌کریت له چوارچیه‌ی نیجیلی یۆحنادا به‌ پرووی ده‌بیرئ که عیسا نامازه‌ ده‌کات بۆ سروشته‌ مرۆفانه‌که‌ی به‌ شیوه‌یه‌کی تایبه‌ت نه‌ک سروشته‌ خوداییه‌که‌ی ! چونکه وه‌کو نیوه‌ندگیر له نیوان خه‌لکی و خودا عیسا‌ی مه‌سیح مرۆفه ، دواتر له سروشته‌ مرۆفانه‌که‌یدا نزمتره‌ له خودای باوک نه‌وه‌ی رۆحه‌و مه‌زنتره‌ له هه‌موو بونه‌وریک وئاده‌میزاد ! وه‌ک چۆن عیسا له یۆحنا ۱۰ : ۲۹ ده‌فهرموی : " باوکم ... له هه‌موان مه‌زنتره " لێره‌دا له‌باره‌ی سروشتی مرۆفانه‌وه‌ ده‌دوی . ئەمه‌ش واته‌ ئەو ماوه‌یه‌ی پیش هه‌ستانه‌وه‌ی عیسا‌ی مه‌سیح له مردن عیسا‌ی ملکه‌چ بوو بۆ نازار و هه‌لگرتنی گوناوه‌ی گه‌له‌که‌ی له جیهاندا و مردنی له بری نه‌وان . وه‌ کاتی عیسا‌ی ده‌فهرموی که باوک له‌ئه‌و مه‌زنتره ، قوتابیه‌کانی ئاماده‌ ده‌کات بۆ راستیه‌ک که ئەو ده‌مریت (بروانه‌ مه‌رقۆس ۸ : ۳۱ ؛ ۹ : ۳۱ ؛ ۱۰ : ۳۲ - ۳۴) . ئیدی به‌م شیوه‌یه ، ئەو ته‌نها له‌و ماوه‌یه‌دا ، ماوه‌ی ژینای ساکارانه‌ی سه‌ر زه‌وی ، نزمتر بوو له خودای باوک (بروانه‌ فیلیپی ۲ : ۶ - ۸) .

سروشتی خودایی عیسیای مەسیح : دواى هەستانهوى عیسیای مەسیح له مردن و بەرزبونهوى بۆ ئاسمان و دانیشتنی له ئاسمان، عیسا گەرايموه بۆ هەمان شکۆ ئەوهی پيش بونی به مرۆف هەیبوو (بروانه یوحنا ۱۷ : ۵) وه بروانه (ئیشایا ۴۵ : ۲۱ - ۲۳ ؛ فیلیپی ۲ : ۹ - ۱۱) وه (عیبرانیهکان ۱ : ۸ ؛ ۱۲ : ۲ ؛ بینین ۵ : ۶ ؛ ۱۲ : ۵ ؛ ۲۲ : ۳).

خەلکی دنیایی له لوقا ۱۶ : ۸ گوزارشه له خەسلەتی گوناھەیی خەلکی ئەم جیھانه . بەلام رۆلەیی روناکی ئاماژەیه بۆ ئەوانەیی خاوەنی خەسلەتی روناکین . ئیدی بەم شیوهیه کاتی عیسا فرموی " من کوری خودام" یوحنا ۱۰ : ۳۰ ئەو گوزارش دەکات له راستیهک که خاوەنی خەسلەتی خوداییه ، واته خودایه . لهبەرئەوه عیسا فرموی : " من وباوک یهکین" یوحنا ۱۰ : ۳۰ ؛ باوک لهمندایه و منیش له ئەودام " یوحنا ۱۰ : ۳۸ " ئەوهی منی بینیه باوکی بینیه " یوحنا ۱۴ : ۹ . بۆیه یوحنا ووتی : " وشهکه خوی خودا بوو (یوحنا ۱ : ۱) . " هەرگیز کهس خودای نهبینیه ، بهلام کورە تاقانهی خودا، ئەوهی له باوهشی باوکدایه، خودای دەر خست . " (یوحنا ۱ : ۱۸) . عیسیای مەسیح یهکسانه به خودای باوک به تهواوتهی له ناوهرۆک وجهوهری خودایی .

ب. دوو سروشتهکەى عیسیای مەسیح له نامەکانی نێردراوان دا .

سروشتی مرۆفانهی عیسیای مەسیح : له بەرجهستهبونیدا کاتی خودا سروشتی مرۆفانهی وەرگرت له عیسیای مەسیحدا تهنه عیسیای مەسیحی نهکرد به مرۆف بهلکو خزمهتکاری هەموو خەلکی تهنهت ملکهچ بوو تا مردن له پیناوی رزگاری هەموو خەلکی (فیلیپی ۲ : ۷ - ۸) . (۱ کورنوس ۱۵ : ۲۸) .

سروشتی خودایی عیسیای مەسیح : عیسیای مەسیح خاوەنی سروشتی خوداییه . ئەو یهکسانه به خودا (فیلیپی ۲ : ۶) (کولوسی ۱ : ۱۵) (کولوسی ۱ : ۱۹) (عیبرانیهکان ۱ : ۳) .

مەسیح دوو سروشتی هەبوو ؛ به خەسلەتی خودایی که یهکسانه به خودای باوک به تهواوتهی ، وه به خەسلەتی مرۆفانه که نزمتره له خودای باوک (کولوسی ۱ : ۱۵) .

ج. دوو سروشتی عیسیای مەسیح له پهیمانی کۆندا .

سروشتی مرۆفانهی عیسیای مەسیح : ئیشایا پشینی کردوو ووتی : " چونکه کوریکمان دەبیت، کوریکمان پێدهریت و سەرکردایهتی دهکهوتنه سهرشانی . ناوی لی دهنریت سهرسورهنهر و راویژکار ، خودای به توانا،

باوکی ههتاھتایی، میری ئاشتی. " (ئیشایا ۹ : ۶) عیسیای مەسیح به خودای بهتوانا ناودەبرئ له ئیشایا ۹ : ۶ وه به عیبری "ئیل جبور" وه له ئیشایا ۱۰ : ۲۰ - ۲۳ به "یههوه" و " پیرۆزی ئیسرائیل" و :ئیل جبور" (خودای بهتوانا) و " یەزدانی پەروردگاری سوپاسالار" (ئەدۆنای یههوه سەبائوت) واته یەزدانی پەروردگاری سوپاسالاری سوپای فریشتەکانی ئاسمان . ئیدی بەم شیوهیه ، پیغمبەر رایدەگەینئ که عیسیای مەسیح خودایه !

د. عيسای مهسيح هه مان نهو ريژه ي هه يه كه خودای باوك هه يه تي.

عيسا ده فسر موئ نهو هه موو ده سه لاتيكي ناسمان وزه وي پي دراوه (مهتا ۲۸ : ۱۸) وه پؤلس ده لئيت : " بو به جيگه ياندي له ته ووي زه مانه دا، تاكو هه موو شنتيك له زه وي و ناسمان له ژير ده سه لاتي مه سيحدا و له ريگه ي نهو وه يهك بخت." (نهف سووس ۱ : ۱۰) وه : " نهو ي دابه زي هه ر خوي به ر زبو وه بو سهر هه موو ناسمان، تاكو هه مووي پر بكا ته وه." (نهف سووس ۴ : ۱۰) وه په تروس ده لئيت : " نهو ي به ره و ناسمان رو يشت و له ده سته راستي خودا دان يشت، فريشته و ده سه لاتدار و هيزه كان ملكه چن بوي. " (۱ په تروس ۳ : ۲۲) . بويه ده بيت ناگادار بين سو كايه تي به عيساي مه سيح نه كه مين به وي بلين پيگه ي نهو زم تره له خودای باوك. يو حه نا ۵ : ۲۳ فيرمان ده كات كه : " تاكو هه موو ري زي كور كه بگرن هه روهك ري زي باوك ده گرن. نهو ي ري زي كور كه نه گري، ري زي باوك يش نا گري كه نار دو ويه تي. " !

ههنگاوي ۴ : په يره وي بكه . په يره و كردن

بیر بکه وه : چی راستیهك لهم به شه ی کتیدا هاتوه ده شی باوهر داران به شیوه ی پراکتیک په یره وی بکهن ؟

به شداری بکهو بنوسه : وهرن پیکه وه بیر بکهینه وه و هه ندی په یره وکردن بنوسینه وه ته و او بکهین له یوحه نا ۱۴ : ۱ - ۳۱.

بیر بکه وه : نهو په یره وکردنه پيشنيار کراوه کامه يه كه خودا ده يه وي بيگوري به په یره وکردنی كه سیتی ؟

بنوسه : نهم په یره وکردنه كه سیتی به بنوسه له په راوه كه تدا. به شداری بکه به نازادی له و په یره وکردنه كه سیتی به كه خودا دایناوه له سه ر دلت.

(له يادت بیت نه نامانی هه موو كو مه له يهك راستيه جياواز هكان په يره وده كهن ، يان له هه مان راستيدا په يره وکردن ی جياواز ده رده هينن . نه مانه ی خوار وه هه ندی په يره وکردنی پيشنيار کراون).

۱ - نمونه له سه ر په يره وکردنی پيشنيار کراو له ئينجیلی یوحه نا (۱۴) .

۱۴ : ۶ ، ۹ : خودا باشتر ده ناسم له ريگه ي باشتر ناسینی عيسای مه سيح وه .

١٤ : ١٢ : باوهرت ههبيت كه عيساي مهسيح دهيهوي له تودا "كاري مهزن" نهنجام بدات له ئەم جيهانهدا !

١٤ : ١٣ : زياتر نازا بهو نويز بکه كه عيساي مهسيح "كاري مهزن" له ريگهي تووه نهنجام بدات له ئەم جيهانه .

١٤ : ٢١ ، ٢٣ : فيرکردنهکانی عيساي مهسيح و راسپاردهکانی جيهجی بکه ، وه کاتی عيساي مهسيح خوی رادهگيهنی بۆت ، لهگهلتدا نيشتهجی دهبيت .

١٤ : ٢٦ : ريگه بده به رۆحي پيروژ نامانج ومههستی فيرکردنهکانی عيساي مهسيحت فير بکات .

٢. نمونه لهسهه پهيرهوکردنی كهسیتی :

أ. دهمهوي چيز وهر بگرم لهو راستيهی كه من خودا دهناسم . عيساي رزگار يهكهی و مهسيح خودای باوكی راگهياند بۆم . واتای "خوداناسی" ئەوهيه بتوانی بجيته نيو نامادهگی خودای باوك و پيکهوه لهگهلتدا بيت له ريگهي عيساي مهسيحهوه ، ئەمەش واته نازاد بوونم و پيروژ بوونم له عيساي مهسيحدا ، واته بهشدار دهيم لهگهلت خودای باوك له ريگهي عيساي مهسيحهوه ، من پيشوازيم له عيساي مهسيح کردوه به باوهر بهمەش دهنانم بچمه نيو پهيوهندی لهگهلت خودا . من بهردهوام دهيم له ليکوئينهوهی راستی تاييهت به عيساي مهسيح له کتیبی پيروژدا ، وه من زياترو زياتر نازاد دهيم له گوناوه . من سوورم لهسهه ئەوهی بمينمهوه و چهسپاو بم له مهسيحدا ، دواتر چيز وهر دهگرم له بهشدار يکردنی بی سنور لهگهلت خودا.

ب. دهمهوي متمانهم به عيساي مهسيح ههبيت و بهشدار بم له کاره مهزنهکانيدا . کاره مهزنهکانی ئەوهيه نهتهوه بتپهرستهکان باوهر بهنين! ئەم کاره مهزنانهش پيوبيستی به نويزم ههيه . ئەگهر نويز له کرداری نيرداراون ٦ : ٤ ببیته مایهی بلاو بونهوهی وشهی خودا و زوربوونی ژمارهی باوهردارانی گوپرايهی مهسيح ، دهمهوي منيش ههروهها نويز بکهم ومتمانهم ههبيت كه خودا وهلامی نويزهکانم دهداتهوهو ههمان نهنجامی دهبيت بۆ گوندهکهم وپاريزگاکهم وشارمکهم.

ههنگاوی ٥ : نويز بکه هاتنهدهنگ

به نوره نويز دهکەين ، ههريهکێک سهبارت به يهک راستی كه خودا فيری کردین له ريگهي نايهتهکانيهوه له يوحنا ١٤ : ١ - ٣١ .

(بهدهنگهوه هاتنت له نويزهکتدا بۆ ئەو شتهی فيری بوويت له وانهی ئەم کتیبهدا) . پرۆقه بکهن لهسهه نويزی کورت كه پيکهاتبی له رستهيهک يان دوان . له يادت بيت نهندانمی ههه کوهمهيهک دهکری نويز بکهن سهبارت به کاروباری جياواز تر) .

بهردهوام بن له نوٲٲز له شٲوهى كۆمهلهى دووانهئى يان سىانى . نوٲٲز مهكانتان بهرز بكهنهوه له پٲناوى بهكتر و له پٲناوى خهلكى جيهان.

- رابهرى كۆمهلهكه . ئهركى داهاتوو بده به ئهندامانى كۆمهلهكهت به شٲوهى نوسراو ، يان داوايان لى بكه له پهر او مهكاناندا ببنوسن.
- ١- بهلٲن . بهلٲندان به راهٲنانى قوتابيهكانى خوداوهند و بونىادنانى كلٲساي مهسىح .
  - ٢- وتارى ئامۆزگارى يان فٲر كردن ، يان وانه دابهشكردن (لهگهله كهسىكى تر يان لهگهله كۆمهلهكدا) ئٲنجبلى يۆحهنا ١٤ .
  - ٣- خهلهوتى رۆحى . چٲز وهر بگره له خهلهوتى رۆحى لهگهله خودا و ههموو رۆژنىك هاوكارى وهر بگره له نيوهى بهشٲك له عىبرانىهكان ١-٣. باشترين شٲوازى راست بهكار بهئنه و تٲبٲنيهكانت بنوسهوه .
  - ٤- لهبهر كردن : تٲرامان بكهو ئايهتى نوٲى لهبهر كردن . يۆحهنا ١٣ : ٣٤ - ٣٥ لهبهر بكه. رۆژانه بهو ٥ ئايهتانهدا بچۆرموه كه لهبهرت كردوون .
  - ٥- نوٲٲز . نوٲٲز بكه بۆ كهسىكى ديارىكار او يان شٲٲكى ديارىكار او لهم ههفتهيهداو تهماشاشا بكه خودا چى دهكات (زهبور ٥ : ٣).
  - ٦- تٲبٲنيهكانت بنوسه سهبارت به بونىادنانى كلٲساي مهسىح . ههروهها ئهو تٲبٲبٲنانه بنوسهوه كه پهيوهنديان به كاتى خهلهوتت لهگهله خودا و ئايهتهكانى لهبهر كردن و فٲر كردن و ئامادهكارى يهوه ههيه بۆ ههفتهى ئاينده .